

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Toeslagen**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

@belastingdienst.nl
@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum 2 november 2020
Betreft VAO Herstel november 2020

Ons kenmerk
2020-0000208420

Uw brief (kenmerk)
2020Z19374
2020Z19469

Geachte voorzitter,

Bijgevoegd treft u de antwoorden op vragen van het lid Leijten (SP) over de hersteloperatie kinderopvangtoeslag (ingezonden 21 oktober 2020) en het lid Omtzigt (CDA) over de CAF 11-zaak (ingezonden 22 oktober 2020). Beiden leden hebben verzocht deze antwoorden voorafgaand aan het VAO Herstel te ontvangen. Daarnaast ga ik onderstaand in op een aantal onderwerpen ter voorbereiding op het VAO waarmee ik voldoe aan het verzoek van de heer Omtzigt van 29 oktober jl.¹

Motie Alkaya en Leijten

Wordt maandag aangevuld n.a.v. nadere besluitvorming

Organogram hersteloperatie

Mevrouw Leijten heeft op 27 oktober jl. bij de regeling van werkzaamheden verwezen naar een tweet van [redacted] met daarin een organogram van de hersteloperatie.² Dit organogram staat in ieder geval op de Belastingdienst intranetpagina van de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT). Mede naar aanleiding van dit organogram vroeg mevrouw Leijten om deelname van de minister-president bij het VAO omdat hij betrokken zou zijn bij de aansturing van het crisisteam. Dit laatste is niet het geval. Het betreft een organogram dat opgesteld is in de beginfase van de hersteloperatie, rond het uitkomen van de rapporten van de Adviescommissie uitvoering toeslagen (AUT) en de ADR op 13 maart 2020, toen de eerste gedachten gevormd werden over de herstelorganisatie. De informatie hierin is geen goede weergave van hoe de Herstelorganisatie daadwerkelijk is ingericht, wordt aangestuurd en in de praktijk ook functioneert. Er is, anders dan uit het organogram gelezen kan worden, geen regulier periodiek bewindsliedenoverleg (BWO) rondom de hersteloperatie. Hoe het strategisch crisisteam (SCT) voor de hersteloperatie wel is ingericht en wordt aangestuurd heb ik eerder aan uw Kamer beschreven.³ Als verantwoordelijke staatssecretaris ben ik de enige van het kabinet die hiervan deel uitmaakt. Op het moment dat er politieke keuzes gemaakt moeten worden rondom de

¹ 31066-712/2020D43076

² 2020Z019781.

³ Zie hiervoor o.m. Aanhangsel Handelingen II, 2019/20, 3791.

hersteloperatie, zoals bijvoorbeeld de Wet hardheidsaanpassing Awir, wordt dit uiteindelijk in de ministerraad besloten.

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Zachte stops

Ons kenmerk
2020-0000208420

Bij de beantwoording van het schriftelijk overleg over politieke besluitvorming rondom de vorming van het CAF-team (Kamerstuk 31066-714 van 13 oktober 2020) heb ik toegezegd uw Kamer nader te informeren over de besluitvorming inzake het wijzigen van het beleid inzake stopzettingen in 2016. Gedurende 2013 tot en met medio 2016 heeft de Belastingdienst/Toeslagen in een aantal CAF-zaken de lopende kinderopvangtoeslag bij ouders gestopt voordat bewijsstukken waren beoordeeld. In deze zaken had Belastingdienst/Toeslagen een vermoeden van mogelijk misbruik van de kinderopvangtoeslag en stuurde daarom de betrokken ouders een schriftelijk verzoek om informatie. Ouders werden daarbij verzocht om bewijzen aan te leveren zoals bijvoorbeeld een contract en/of betaalbewijzen. Al voordat de reactietermijn was afgelopen, werd de uitbetaling van de lopende toeslag gestopt (per de eerstvolgende betaaldatum). Ouders hoefden op dat moment geen toeslag terug te betalen, maar kregen ook geen toeslag meer uitbetaald. De ouders kregen een beschikking ter hoogte van de toeslag die tot dan toe was uitgekeerd. Deze werkwijze werd de "zachte stop" genoemd. Nadat nader onderzoek was uitgevoerd op de bewijsstukken die de ouders instuurden om vast te stellen of er inderdaad sprake was van het onrechtmatig verkrijgen van kinderopvangtoeslag, werd het definitieve toeslagrecht over het lopende jaar vastgesteld. Dit kon betekenen dat het toeslagrecht op € 0 werd vastgesteld, waardoor ouders op dat moment ook een terugvordering kregen voor de tot dan toe uitbetaalde toeslagen. Ook kon een gedeeltelijke of volledige toekenning worden vastgesteld, de ouders kregen dan weer uitbetaling van de toeslag in de resterende maanden van het jaar. De werkwijze van de "zachte stop" was ingericht, omdat systeemtechnisch de wettelijke optie voor "opschorten" van uitbetaling van een toeslag niet mogelijk was. De wettelijke optie komt voort uit artikel 23 Awir. Daarin is opgenomen dat de uitbetaling van een voorschot geheel of gedeeltelijk kan worden opgeschort indien redelijkerwijs kan worden vermoed dat het voorschot ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend of gerede twijfel bestaat over de juistheid van het adresgegeven van de belanghebbende of dit gegeven ontbreekt. In het eerste geval wordt de belanghebbende schriftelijk van de opschorting op de hoogte gesteld. In de IT-omgeving was echter niet in deze optie van opschorting voorzien. Belastingdienst/Toeslagen meende dat via de werkwijze van de "zachte stop" de uitbetalingen toch het snelst worden stopgezet waardoor er niet langer mogelijk onterechte betalingen kinderopvangtoeslag plaatsvonden die tot hoge terugvorderingen zouden leiden. Hierbij wordt opgemerkt dat er vanuit het perspectief van de burger geen verschil is tussen een zachte stop en een opschorting. De zachte stop en de opschorting werken beide alleen naar de toekomst, en aan de burger staan dezelfde rechtsmiddelen ter beschikking.

Op 7 juni 2016 is in het MT Toeslagen gesproken om de IT-voorziening alsnog te bouwen. Het MT-verslag waarin over opschorting via een IT-voorziening is gesproken, is bijgevoegd bij deze beantwoording. De betreffende functionaliteit is echter niet gerealiseerd, waardoor opschorting ook na 2016 niet is toegepast. Vanaf juli 2016 heeft Toeslagen desalniettemin de zachte stop niet meer toegepast. In het opdrachtformulier bij CAF-zaken is de zachte stop vanaf dat moment niet meer opgenomen. Aan deze wijzigingen lag geen MT-besluit ten grondslag. De precieze reden voor deze wijziging is daarom niet te reconstrueren.

Vermoedelijk hebben verschillende zaken een rol gespeeld, waaronder het anticiperen op de nieuwe functionaliteit. In 2019 is beoordeeld of er na medio 2016 inderdaad geen zachte stopzettingen meer plaatsvonden en is ook beoordeeld of er buiten CAF-zaken sprake was van zachte stopzettingen. De uitkomst van de beoordelingen was dat beide inderdaad niet voorkwamen. Waar uit het TVS-systeem naar voren kwam dat er een stopzetting van de kinderopvangtoeslag op een datum in de toekomst was opgenomen, bleek dit te maken te hebben met ouders die aangaven dat zij hun kind(eren) niet meer naar de kinderopvang brachten of waarbij ouders wel een wijziging doorgaven van dagopvang naar buitenschoolse opvang vanwege de schoolgaande leeftijd van hun kind, maar vergeten waren de toeslagaanvraag voor dagopvang te beëindigen.

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2020-0000208420

Op 8 maart 2017 heeft de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State uitspraak gedaan in een aan CAF 11 gerelateerde hoger beroepszaak. Daarin is gewezen dat Belastingdienst/Toeslagen bij de stopzetting van het voorschot kinderopvangtoeslag niet heeft gehandeld in overeenstemming met de systematiek van de Awir en daarbij met name niet de vereiste zorgvuldigheid heeft betracht en in strijd met de voor opschorting geldende regels heeft gehandeld. Deze uitspraak was een bevestiging van de wijziging van de praktijk binnen Belastingdienst/Toeslagen sinds medio 2016. Op 15 september 2017 is ook aan uw Kamer gemeld dat vanaf medio 2016 de werkwijze van stopzetten is aangepast.⁴

Benaderen van gedupeerde ouders

De heer Omtzigt heeft tijdens het AO van 15 okt jl. verzocht om een uiteenzetting van de activiteiten die zijn ondernomen om gedupeerde ouders proactief te benaderen, inclusief ouders met een OGS-kwalificatie die nog niet in beeld zijn. In deze brief wil ik u op de hoogte stellen van wat wij reeds hebben gedaan en wat wij van plan zijn te ondernemen om ouders proactief te benaderen. Om te beginnen benaderen we zo veel mogelijk ouders persoonlijk. Alle ouders die onderdeel zijn van een CAF-onderzoek dat vergelijkbaar is bevonden met CAF-11, hebben een brief gekregen dat ze mogelijk in aanmerking komen voor compensatie en zich aan kunnen melden bij de herstelorganisatie. Ouders uit een CAF onderzoek dat niet vergelijkbaar is bevonden met CAF-11 hebben tevens een brief ontvangen waarin hen is aangegeven dat ze niet groepsgewijs vooringenomen zijn behandeld, maar dat ze zich wel kunnen melden voor een integrale herbeoordeling. Een aantal van deze dossiers zijn herbeoordeeld en wel vergelijkbaar bevonden. Deze ouders zullen daar op korte termijn bericht over ontvangen. Daarnaast hebben we aan ouders met een O/GS-kwalificatie met een openstaande schuld aangegeven dat invorderingen worden gepauzeerd en dat ze in principe verder niets hoeven te doen. Deze ouders zullen nog een vervolgbrief krijgen dat ze zich kunnen melden om in aanmerking te komen voor compensatie dan wel een tegemoetkoming. Ouders met een OGS-kwalificatie zonder openstaande schuld worden waar mogelijk ook geïdentificeerd zodat ook naar hen proactief gecommuniceerd kan worden. Van deze ouders is geen volledig overzicht in onze systemen, maar we zullen ons desalniettemin volledig inspannen om zoveel mogelijk van hen proactief te identificeren en informeren. Dit zal uiterlijk begin volgend jaar plaatsvinden. Daarbij geldt wel dat we in onze communicatie heldere verwachtingen moeten scheppen: ouders die zich naar

⁴ Aanhangsel Handelingen II, 2017/17, 2720.

aanleiding hiervan aanmelden zullen niet op korte termijn geholpen kunnen worden, tenzij zij zich in een acute of zeer schrijnende situatie bevinden. Wanneer ouders zich ondanks onze brieven niet melden terwijl wij met grote zekerheid kunnen zeggen dat ze in aanmerking komen voor compensatie, zullen we hen nogmaals proactief benaderen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij ouders uit CAF-vergelijkbaar onderzoeken of met een OGS-kwalificatie die achteraf niet kan worden bevestigd.

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Ons kenmerk
2020-0000208420

Naast het proactief benaderen van ouders op individueel niveau, hebben we verschillende campagnes om andere ouders aan te moedigen om zich te melden. Allereerst staat er informatie op de website Toeslagen.nl/herstel met een online aanmeldformulier. Daarnaast worden mensen opgeroepen zich te melden tijdens alle gesprekken die ik voer, in video's en tijdens webinars. Voor deze gesprekken worden zo veel mogelijk ouders en burgers uitgenodigd die mogelijk in aanraking zijn geweest met de toeslagaffaire. Begin volgend jaar voeren we campagnes die ouders oproepen zich te melden. Tevens hebben we afgesproken met betrokken gemeenten om op lokaal niveau activiteiten te ondernemen die bijdragen aan het informeren en benaderen van burgers. Ook andere partijen waarmee we samenwerken zoals het ouderpanel en BoiNK helpen ons door ouders binnen hun eigen netwerk te motiveren om zich te melden. Bij grootschalige benadering van ouders kijken we ook naar het beste moment en de beste manier om dit te doen en vraag ik vaak advies van het ouderpanel.

Rol OM in CAF-zaken

Verder heeft Kamerlid Omtzigt mij tijdens het AO gevraagd om een brief over de rol van het OM bij de CAF-zaken. In mijn antwoorden op de vragen gesteld in het schriftelijk overleg over politieke besluitvorming rondom de vorming van het CAF-team heb ik reeds aangegeven dat het mij niet bekend is wat het OM op welk moment wist. Ik heb uw verzoek daarom doorgeleid naar de minister van Justitie en Veiligheid.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën –
Toeslagen en Douane

Alexandra C. van Huffelen